

CRNA GORA
SKUPŠTINA
Odbor za ljudska prava i slobode
Broj: 00-72/18-4/
EPA 369 XXVI
Podgorica, 7. mart 2018. godine

SKUPŠTINI CRNE GORE

PODGORICA

Na osnovu čl. 69 i 162 Poslovnika Skupštine Crne Gore, Odbor za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore sa 17. sjednice, održane 7. marta 2018. godine, podnosi Skupštini

I Z V J E Š T A J O RAZMATRANJU IZVJEŠTAJA O OSTVARIVANJU PRAVA MENTALNO OBOLJELIH LICA LIŠENIH SLOBODE, SMJEŠTENIH U ZAVODU ZA IZVRŠENJE KRIVIČNIH SANKCIJA

Odbor za ljudska prava i slobode na 17. sjednici, održanoj 7. marta 2018. godine, kao nadležni odbor, razmotrio je Izvještaj o ostvarivanju prava mentalno oboljelih lica lišenih slobode, smještenih u Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija, koji je u skladu sa članom 48 Zakona o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore („Službeni list Crne Gore“, br. 42/11 i 32/14) Skupštini Crne Gore podnio Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore.

Nakon uvodnih napomena zamjenice Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore i veoma sadržajne rasprave u kojoj su učestvovali članovi Odbora i predstavnici Ministarstva pravde, Ministarstva zdravlja i Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija, Odbor **je jednoglasno** (sa šest glasova „za“) **podržao** Izvještaj o ostvarivanju prava mentalno oboljelih lica lišenih slobode, smještenih u Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija i odlučio da predloži Skupštini da, saglasno članu 162 stav 2 Poslovnika Skupštine, donese sledeći

ZAKLJUČAK:

1. Prihvata se Izvještaj o ostvarivanju prava mentalno oboljelih lica lišenih slobode, smještenih u Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija.
2. Skupština Crne Gore pozdravlja izradu Izvještaja koji pruža detaljan uvid u ostvarivanje prava mentalno oboljelih lica lišenih slobode, smještenih u Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija, što je veoma važno s obzirom da su, prema stavu Evropskog suda za ljudska prava, mentalno oboljela lica lišena slobode posebno ranjiva kategorija i nijesu uvijek u stanju da se jasno izraze ili požale na subjektivne posledice određenog postupanja prema njima, zbog čega im treba posvetiti posebnu pažnju.
3. Skupština upućuje pohvale rukovodstvu Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija koje u kontinuitetu preduzima aktivnosti na ispunjenju preporuka Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore, Komiteta za prevenciju torture i nehumanog i ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja i nevladinog sektora, što je doprinijelo vidljivom napretku u zaštiti prava lica lišenih slobode u Crnoj Gori.

Skupština konstatuje da izazovi sa kojima se suočava Zavod nijesu jedinstveni i da isti opterećuju i savremenije zatvorske sisteme.

4. Skupština pozdravlja mjere koje je Zavod za izvršenje krivičnih sankcija, u saradnji sa Ministarstvom pravde, preduzeo na unapređenju zdravstvene zaštite pritvorenih i osuđenih lica, među kojima su: registrovanje zatvorske ambulante u Bijelom Polju i Podgorici, u saradnji sa Ministarstvom zdravlja, čime su ispunjeni zakonski uslovi po pitanju prostora, opreme i kadra; donošenje novog, kvalitetnog Uputstva o zdravstvenoj zaštiti pritvorenih i osuđenih lica, usklađenog sa međunarodnim standardima i opremanje zatvorskih ambulanti novom i savremenom opremom.
Takođe, pozdravlja se zapošljavanje dodatnog psihijatra sa punim radnim vremenom u Zatvoru u Spuzi, realizovano u januaru ove godine, u skladu sa ranijim preporukama Zaštitnika i CPT-a, što je omogućilo da se psihijatrijski pregled i procjena psihičkog stanja novoprimljenih lica obavljaju u roku od 24 sata od prijema, pa u ovom momentu nema liste čekanja na psihijatrijski pregled. Značajno je i angažovanje konsultativnog psihijatra u Podgorici i Bijelom Polju, kao i angažovanje još jednog doktora medicine u Zavodu od 1. marta 2018. godine, čime su ojačani kadrovski kapaciteti zdravstvene službe.
Za pohvalu je činjenica da je Zavod i pored problema zapošljavanja stručnog kadra u zatvorskoj službi zbog nedostatka interesovanja, uspio angažovati dodatne ljekare specijaliste koji doprinose pružanju kvalitetnije zdravstvene zaštite lica lišenih slobode i bezbjednosti.
5. Skupština pozdravlja doneseni Plan i program obuke za Službu zdravstvene zaštite, Službu za tretman i Službu obezbjeđenja Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija, kao i najavljene obuke na teme „Mjere fizičkog sputavanja“, „Izolacija lica sa mentalnim smetnjama“ i „Prevenција i rano prepoznavanje rizika od samopovređivanja i suicida“, koje će tokom marta 2018. godine realizovati ljekari iz Specijalne bolnice za psihijatriju u Kotoru, u saradnji sa NVO „Građanska alijansa“.
6. Povodom preporuke Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore da Ministarstvo pravde propiše pravila o primjeni sredstava prinude - vezivanja mentalno oboljelih, zavisnika od opojnih droga i drugih lica u kriznim stanjima, Skupština konstatuje da Ministarstvo pravde nije imalo u zakonu utemeljen pravni osnov za donošenje takvog propisa, pa je preporuku realizovalo donošenjem Uputstva o zdravstvenoj zaštiti pritvorenih i osuđenih lica, koje je bilo predmet ekspertize CPT-a tokom njihove posjete Crnoj Gori u oktobru prošle godine kada je primjena odredbe ovog Uputstva u pogledu vremenskog trajanja humanog vezivanja ocijenjena pozitivno.
7. Skupština pozdravlja partnersku saradnju Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore i Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija.
Međutim, Skupština ukazuje na potrebu produbljivanja saradnje, koordiniranog djelovanja svih nadležnih subjekata i jasnog definisanja prioriternih aktivnosti u cilju daljeg unapređenja stanja u oblasti zaštite prava lica lišenih slobode, kao posebno ranjive kategorije stanovništva.
8. Zabrinjava podatak da je kod skoro polovine zatvorske populacije u decembru 2017., odnosno kod 26% zatvorske populacije u martu 2018., dijagnostikovano neki vid mentalnog oboljenja ili poremećaja, kao i podatak koji ukazuje da veći broj zatvorenika

oboli u zatvorima, iako na slobodi nijesu imali smetnje, što potvrđuje da je zatvorska sredina podsticajno djelovala da se manifestuju simptomi i razvije bolest.

Stoga je neophodno preduzeti dodatne mjere u tretmanu zatvorenika, uključiti psihologe u rad zdravstvene službe i doprinijeti rehabilitaciji i resocijalizaciji zatvorenika kako bi po izlasku iz zatvora bili korisni članovi društva.

9. Skupština izražava očekivanje da će se izgradnjom klinike za psihijatriju u Podgorici, mogućim proširenjem kapaciteta Specijalne bolnice za psihijatriju u Kotoru i izgradnjom bolnice u okviru Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija, planiranom 2021. godine, u skladu sa Akcionim planom za sprovođenje Strategije izvršenja krivičnih sankcija, doprinijeti daljem poboljšanju položaja mentalno oboljelih lica lišenih slobode.
10. Skupština ohrabruje nadležne organe da, u skladu sa realnim mogućnostima i raspoloživim finansijskim sredstvima, preduzmu aktivnosti na realizaciji preostalih preporuka Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore u cilju poboljšanja položaja lica lišenih slobode.
11. Skupština Crne Gore će preko nadležnog Odbora za ljudska prava i slobode, u okviru kontrolne i nadzorne uloge, pratiti realizaciju preporuka Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore upućenih nadležnim državnim organima, sadržanih u Izvještaju o ostvarivanju prava mentalno oboljelih lica lišenih slobode, smještenih u Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija, kao i realizaciju ovog Zaključka.
12. Skupština Crne Gore će Zaključak dostaviti Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore, Ministarstvu pravde, Ministarstvu zdravlja, Ministarstvu evropskih poslova, Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija i Delegaciji Evropske unije u Crnoj Gori.

Za izvjestioca Odbora na sjednici Skupštine određen je poslanik Mirsad Murić, član Odbora.

PREDSJEDNIK ODBORA
dr Halil Duković